

Vektorlar. Vektorlar ustida amallar. Vektorning va nuqtaning koordinatalari.

Skalyar va vektor kattaliklar. Vektorlar ustidagi chiziqli amallar. Vektorlar orasidagi burchak. Vektorning o'q'dagi proektsiyasi. Tekislikdagi to'g'ri burchakli koordinatalar sistemasi.

Koordinatalari bilan berilgan vektorlar ustida amallar.

Koordinatalari bilan berilgan vektorlarning yig'indisi, ayirmasi va vektorning songa ko'paytmasi. Nuqtaning koordinatalari.

Vektorlarning skalyar ko'paytmasi.

Vektorlarning skalyar ko'paytmasining ta'ri. Vektorlarning skalyar ko'paytmasining xossalari. Koordinatalari bilan berilgan ikki vektorning skalyar ko'paytmasi. Ikki vektor orasidagi burchak kosinusi.

Determinantlar nazariyasi elementlari.

Ikkinchi tartibli determinant. Uchinchi tartibli determinant. Yuqori tartibli determinantlar

Ikki vektorning vektor va aralash ko'paytmasi.

Vektor ko'paytmasining ta'ri. Vektor ko'paytmasining xossalari. Koordinatalari bilan berilgan ikki vektorning vektor ko'paytmasi.

Ikki vektorning vektor va aralash ko'paytmasi.

Uchta vektorning aralash ko'paytmasi. Aralash ko'paytmaning geometrik ma'nosi. Uch vektorning komplanarlik sharti.

Matritsalar va ular ustida amallar.

Matritsa haqida tushuncha. Matritsalarining tengligi.

Matritsalar va ular ustida amallar.

Matritsalar ustida amallar. Teskari matritsa. Matritsa rangi

Chiziqli tenglamalar sistemalarining umumiy nazariyasi.

Chiziqli tenglamalar sistemasini determinantlar yordamida yechish. Chiziqli tenglamalar sistemasini matritsaviy usulda yechish.

Chiziqli tenglamalar sistemalarining umumiy nazariyasi.

Chiziqli tenglamalar sistemalarini yechishning Kramer formulasi. Chiziqli tenglamalar sistemalari haqida umumiy ma'lumotlar. Chiziqli tenglamalar sistemalarini yechishning Gauss metodi

1. Kramer usuli yordamida tenglamalar sistemasini yeching

$$\begin{cases} 7x - 2y + 4z = 13 \\ 2x + 2y - z = 2 \\ 3x - y + z = 0 \end{cases}$$

2. A(3, 2) va B(15, 6) bo'lib, shu $|AB|$ — kesma beshta teng bo'lakka bo'lingan bo'lsa, unda shu bo'lakka bo'luvchi nuqtalarning koordinatalarini toping.

3. Determinantni hisoblang.

$$\begin{vmatrix} 1 & 2 & 3 & 0 \\ 0 & 1 & 2 & 3 \\ 3 & 0 & 1 & 2 \\ 2 & 3 & 0 & 1 \end{vmatrix}$$

4. $C = (1 \ 2 \ 3)$, $F = \begin{bmatrix} 4 & -3 \\ 1 & 2 \\ 0 & 2 \end{bmatrix}$ $C * F = ?$

5. Gauss usuli va teskari matritsa yordamida tenglamalar sistemasini yeching

$$\begin{cases} x - 3z + 4t = -4 \\ 2x + y + 10z - 15t = 10 \\ 2y + 3z - 6t = 7 \\ 3x + 4y - z + 2t = 4 \end{cases}$$

6. Agar dekart koordinatalar sistemasida ABC – uchburchakning uchlari $A(-5, -1)$, $B(3, -2)$ va $C(1, 4)$ bo'lsa, unda uchburchakning yuzini toping.

7. Determinantni hisoblang.
$$\begin{vmatrix} 2 & 4 & -1 & 2 \\ -1 & 2 & 3 & 1 \\ 2 & 5 & 1 & 4 \\ 1 & 2 & 0 & 3 \end{vmatrix}$$

8. $\vec{a} = \{0; -1; 1\}$, $\vec{b} = \{1; 1; 1\}$ vektorlardan tuzilgan parallelogrammning yuzini toping.

9. $A = \begin{bmatrix} 1 & -1 & -3 \\ 2 & 1 & 5 \end{bmatrix}$, $B = \begin{bmatrix} 0 & 3 & 2 \\ -1 & 4 & 1 \end{bmatrix}$ $3A - 2B = ?$

10. Agar dekart koordinatalar sistemasida uchburchakning uchlari $A(3, 1)$, $B(-1, 4)$ va $C(0, 0)$ bo'lsa, shu uchburchakni yuzasini toping.

11. Agar $\vec{A} = 5\vec{p} + 2\vec{q}$ va $\vec{B} = \vec{p} - 3\vec{q}$ bo'lib, $|\vec{p}| = 2\sqrt{2}$, $|\vec{q}| = 3$, $\vec{p}$ va $\vec{q}$ vektorlar orasidagi burchak $\frac{\pi}{4}$ ga teng bo'lsa, unda shu $\vec{A}$ va $\vec{B}$ vektorlarga qurilgan parallelogrammning diagonallari uzunliklarini toping.

12. Determinantni hisoblang
$$\begin{vmatrix} 2 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 2 & -1 \\ 3 & -1 & 2 & 3 \\ 3 & 1 & 6 & 1 \end{vmatrix}$$

13. $A = \begin{bmatrix} 1 & 5 \\ 2 & -4 \end{bmatrix}$, $B = \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 4 & 1 \end{bmatrix}$ $2A - B = ?$

14. Agar $\vec{a} = 4\vec{m} - \vec{n}$, $\vec{b} = \vec{m} + 2\vec{n}$, $\vec{c} = 2\vec{m} - 3\vec{n}$ bo'lib, $m^2 = 4$, $n^2 = 1$, $\vec{m}$ va $\vec{n}$ vektorlar orasidagi burchak $\frac{\pi}{2}$ bo'lsa, unda quyidagi ifodani qiymatini toping: $a^2 + 3(\vec{a}, \vec{b}) - 2(\vec{b}, \vec{c}) + 1$

15. Determinantni hisoblang
$$\begin{vmatrix} 1 & -2 & 3 \\ -2 & 1 & -5 \\ 3 & 2 & 7 \end{vmatrix}$$

16. Gauss usuli va teskari matritsa yordamida tenglamalar sistemasini yeching

$$\begin{cases} x - y + z = 1 \\ x + 2y - z = 2 \\ 2x + z = 0 \end{cases}$$

17. Gauss usuli yordamida tenglamalar sistemasini yeching

$$\begin{cases} 2x - y + 5t = 6 \\ 3x + 2y - z = 3 \\ -x + 2y + 4z + t = 10 \\ -y - z + 3t = 0 \end{cases}$$

18. Agar parallelogramm $\vec{a} = 2\vec{m} + \vec{n} - \vec{p}$ va $\vec{b} = \vec{m} - 3\vec{n} + \vec{p}$ vektorlarga qurilgan bo'lib, bunda $\vec{m}, \vec{n}, \vec{p}$ - vektorlar o'zaro perpendikulyar birlik vektorlar bo'lsa, unda shu parallelogrammning yuzasini toping.

19. Determinantni hisoblang
$$\begin{vmatrix} 2 & 0 & 5 \\ 1 & 3 & 16 \\ 0 & -1 & 10 \end{vmatrix}$$

20. $A = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 2 \\ 1 & 3 & 1 \\ 4 & 1 & 1 \end{bmatrix}$, E -birlik matritsa $2A^2 + 3A + 5E = ?$

21. Gauss usuli yordamida tenglamalar sistemasini yeching

$$\begin{cases} x - 3z + 4t = -4 \\ 2x + y + 10z - 15t = 10 \\ 2y + 3z - 6t = 7 \\ 3x + 4y - z + 2t = 4 \end{cases}$$

22. Determinantni hisoblang
$$\begin{vmatrix} 3 & -2 & 1 \\ -2 & 1 & 3 \\ 2 & 0 & -2 \end{vmatrix}$$

23. $\vec{a} = \{3; -1; -2\}, \vec{b} = \{1; 2; -1\}$ vektorlarning vektor ko'paytmasini toping.

24. $A = \begin{bmatrix} 3 & 2 \\ 1 & 4 \end{bmatrix}$, $A^2 = ?$.

25. Gauss usuli yordamida tenglamalar sistemasini yeching

$$\begin{cases} x + y + z = 1 \\ 2x - 2y + 3z = 3 \\ 4x - y = 0 \end{cases}$$

26. Agar rombning diagonallari $\overline{AC} = a$ va $\overline{BD} = b$ bo'lsa, unda $\overline{AB}, \overline{BC}, \overline{CD}$ va $\overline{DA}$ - vektorlarni toping.

27. Determinantni hisoblang
$$\begin{vmatrix} 2 & -1 & 3 \\ -2 & 3 & 2 \\ 0 & 2 & 5 \end{vmatrix}$$

28. $A = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 2 \\ 2 & 3 & 4 \\ -4 & 5 & 1 \end{bmatrix}$, $B = \begin{bmatrix} 3 & 4 & 1 \\ 0 & 2 & 5 \\ 1 & -1 & 4 \end{bmatrix}$ $A * B = ?$

29. $\begin{bmatrix} 7 & 0 \\ 3 & 1 \\ -1 & 2 \end{bmatrix} - 3 \begin{bmatrix} 2 & \sqrt{2} \\ 1 & -1 \\ -1 & 0 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 1 & \sqrt{18} \\ 4 & -5 \\ 3 & 1 \end{bmatrix}$

30. Determinantni hisoblang
$$\begin{vmatrix} 2 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 2 & -1 \\ 3 & -1 & 2 & 3 \\ 3 & 1 & 6 & 1 \end{vmatrix}$$

31. Kramer usuli yordamida tenglamalar sistemasini yeching

$$\begin{cases} x - 2y + 3z = -2 \\ -4x + 5y + 6z = -10. \\ x - y + z = 0 \end{cases}$$

32. $\vec{a} = \{0; -1; 1\}, \vec{b} = \{1; 1; 1\}$ vektorlardan tuzilgan parallelogramning yuzini toping.